

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра дошкільної освіти

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу, професор
_____ Т. В. Запорожець
(підпис)

« ____ » _____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор, професор
_____ В. М. Мойсієнко
(підпис)

« ____ » _____ 2019 р.

ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧА ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА
(Шифр за ОПІ ПП.03.03)

Курс: 2

Освітня програма: «Дошкільна та початкова освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Освітній ступінь: Магістр

Черкаси – 2019/2020

Розробники програми виробничої переддипломної практики:

Н. М. Степанова, кандидат філософських наук, доцент кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

О. В. Лугіна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Програма розроблена на основі «Положення про проведення навчальних і виробничих практик студентів Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького від 07 жовтня 2019 р. за №677-н.

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

В.о. завідувача кафедри

_____ доц. І. О. Ніколаєску

ВСТУП

Виробнича переддипломна практика студентів є невід'ємною та важливою складовою освітньої програми підготовки майбутніх фахівців і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, набуття і удосконалення практичних компетентностей щодо дослідницької діяльності в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами та формами наукової діяльності.

Виробнича переддипломна практика спрямована на поглиблення й закріплення теоретичних знань і практичних навичок у сфері дошкільної освіти; вміння презентувати та відстоювати власну думку; використання міждисциплінарного підходу до вирішення поставлених професійних завдань; набуття досвіду самостійного прийняття рішень у практичних ситуаціях у сфері дошкільної освіти; оволодіння студентами сучасними методами, формами організації наукових досліджень у галузі педагогіки.

Організація практики здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з Положенням про проведення навчальних і виробничих практик студентів Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького від 07 жовтня 2019 р. за №677-н.

Студенти проходять виробничу переддипломну практику з відривом від освітнього процесу – 2 тижня у 3-му семестрі.

Структура програми виробничої переддипломної практики

Курс: 1 Підготовка (магістрів)	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика
Кількість кредитів ECTS: 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Рік підготовки: 2 Семестр: 3
Загальна кількість годин: 90	Освітня програма: «Дошкільна та	Вид підсумкового контролю:

	початкова освіта»	диференційований залік
	Спеціальність: 012	
	Дошкільна освіта	
	Освітній ступінь:	
	Магістр	

Цілі та завдання виробничої переддипломної практики

Слухачі магістратури у процесі професійної підготовки відповідно до освітньо-професійної програми підготовки і начальних планів мають проходити виробничу переддипломну практику.

Метою переддипломної практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації майбутньої професійної діяльності, формування у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати власні знання та творчо їх застосовувати в практичній та науковій діяльності.

Завдання практики:

- формувати професійну компетентність у сфері наукового спілкування;
- удосконалювати навички роботи з каталогами, пошуковою базою, дисертаційними фондами наукової бібліотеки;
- брати участь у науково-практичних конференціях;
- поповнювати онлайн платформу кафедри дошкільної освіти науково-методичною літературою (<http://doshkilly.at.ua/>);
- переглянути вебінар з теми власного дослідження та отримати сертифікат;
- аналізувати, узагальнювати та презентувати результати власного психолого-педагогічного дослідження;

- застосовувати знання з дошкільної педагогіки, психології та фахових методик у конкретних педагогічних ситуаціях;
- підготувати презентацію до захисту наукової роботи (формат Power Point);
- завершити роботу над оформленням матеріалів кваліфікаційної роботи (проекту).

Для проходження виробничої переддипломної практики магістрантові необхідно володіти певною сукупністю теоретичних знань для здійснення наукової діяльності. Магістрант повинен володіти різноманітними методами наукового дослідження, оперувати емпіричними методами для проведення спостереження за діяльністю педагогів і дітей, анкетування батьків і вихователів, аналізу наукової, навчально-методичної та нормативної документації закладу дошкільної освіти; використовувати метод педагогічного експерименту.

Завданням виробничої переддипломної практики є також розвиток комплексу компетентностей/компетенцій у магістрантів:

Загальні компетентності:

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність, дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства; мати і обстоювати власну громадянську позицію незалежно від впливу політичних партій і різних конфесій;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Мати потребу вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання і уміння;
- здатність генерувати нові ідеї. Бути готовим проявляти ініціативу і

приймати доцільні та відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення;

- здатність працювати в команді. Вміння ставити актуальні завдання, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, вмотивовувати всіх суб'єктів соціальної взаємодії на їх розв'язання; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді. Володіти навичками самоорганізації і саморегуляції;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Володіти практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань;

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Досконало володіти всіма стилями і жанрами усного і письмового мовлення для комунікації з суб'єктами освітнього процесу, з різними соціальними і професійними групами.

Фахові компетентності:

- здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності дошкільного навчального закладу. Володіти методами та формами методичної роботи, вміти створювати умови для безперервного навчання та ефективного підвищення кваліфікації педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів;

- здатність до співпраці з різними категоріями фахівців. Вміти ефективно взаємодіяти з працівниками дошкільного навчального закладу, органами управління і самоврядування; налагоджувати професійну комунікацію; враховувати зв'язок і вплив власної діяльності на сумарний результат роботи колективу;

- здатність до взаємодії з батьківською спільнотою, налагодження соціально-педагогічного патронажу, пропагування педагогічних знань серед широких верств населення. На основі знань правових засад, завдань і

принципів планувати та організовувати взаємодію дошкільного навчального закладу і сім'ї; ефективно залучати батьків до управління дошкільним закладом;

- здатність організовувати науково-методичну та інноваційну діяльність в системі дошкільної освіти. Сприяти ефективним формам взаємодії закладів і установ науково-методичного забезпечення дошкільної освіти для реалізації навчально-методичної і науково-дослідницької функцій. Управляти інноваційними процесами в системі дошкільної освіти;

- здатність до здійснення контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів, проведення атестації ЗДО. На основі знань нормативно-правового регулювання та завдань, принципів, процедури атестаційної експертизи, критеріїв оцінювання здійснювати державний контроль за діяльністю дошкільних навчальних закладів;

- готовність до організації фінансово-господарської діяльності системи дошкільної освіти. Здійснювати організаційно-фінансове планування, а також управління та контроль за фінансово-господарською діяльністю дошкільних навчальних закладів в районі (місті);

- здатність керувати роботою управління освіти щодо кадрового забезпечення системи дошкільної освіти району (міста). Здійснювати аналіз якості кадрового забезпечення, підбір, розстановку працівників дошкільної освіти; сприяти підвищенню якості фахової підготовки кадрового складу;

- здатність брати участь у створенні, координації та реалізації комплексних міжвідомчих програм для підвищення управління якістю освіти, в тому числі для осіб з особливими освітніми потребами;

- здатність до професійного самовдосконалення: професійна самоосвіта, особистісне зростання, проектування подальших особистих освітньо-професійних траєкторій.

Зміст виробничої переддипломної практики

Під час проходження виробничої переддипломної практики магістранту необхідно:

1. Володіти знаннями про організацію наукової, методичної, виховної та навчальної діяльності вихователя ЗДО та вчителя початкових класів ЗЗСО з метою організації виховної й освітньої діяльності дітей дошкільного віку та молодших школярів.

2. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

3. Застосовувати поглиблені теоретичні знання наук, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, з метою організації науково-методичної, науково-дослідної та інноваційної діяльності в системі початкової освіти, ефективної взаємодії закладів освіти і установ науково-методичного забезпечення початкової освіти.

4. Володіти методологією проектування змісту навчання і сучасними технологіями його реалізації відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій.

5. Обирати відповідно до ситуації і реалізовувати комунікативні стратегії і тактики педагогічної взаємодії зі суб'єктами освітнього процесу.

6. Удосконалити навички роботи з каталогами, пошуковою базою, дисертаційними фондами наукової бібліотеки.

7. Формувати професійну компетентність у сфері наукового спілкування.

8. Висвітлювати результати експериментальної діяльності під час написання наукових праць та брати участь у науково-практичних конференціях.

9. Поповнювати онлайн платформу кафедри дошкільної освіти науково-методичною літературою.

10. Аналізувати, узагальнювати та презентувати результати власного психолого-педагогічного дослідження.

11. Застосовувати знання з дошкільної педагогіки, психології та фахових методик у конкретних педагогічних ситуаціях. Завершити роботу над оформленням матеріалів кваліфікаційної роботи.

12. Аналізувати і узагальнювати результати власної професійної діяльності, презентувати його педагогічній спільноті у вигляді педагогічного портфоліо.

Методичні рекомендації

Виробнича переддипломна практика проводиться у відповідності з освітньо-професійною програмою підготовки майбутнього фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

На період проходження виробничої переддипломної практики магістранти-практиканти дотримуються правил внутрішнього розпорядку, встановленого у закладі вищої освіти.

Терміни і час проходження виробничої переддипломної практики встановлюється у відповідності з навчальним планом підготовки магістранта певного напрямку і спеціальності та річним календарним навчальним графіком.

Порядок проходження виробничої переддипломної практики

На початку виробничої переддипломної практики магістрант відвідує настановчу конференцію, де відбувається обговорення вимог щодо проходження студентами виробничої переддипломної практики.

Одним із видів запланованих робіт є апробація результатів власного наукового дослідження. Це можна реалізувати шляхом написання тез чи наукової статті відповідно теми наукової роботи.

У процесі проходження виробничої переддипломної практики магістрант повинен ознайомитися з каталогами, пошуковою базою, дисертаційним фондом наукової бібліотеки тощо; магістрант активно працює з онлайн платформою кафедри дошкільної освіти, та поповнює її базу науково-методичними джерелами (<http://doshkilly.at.ua/>).

Під час проходження виробничої переддипломної практики магістрант постійно співпрацює зі своїм керівником практики; систематично відвідує консультації.

На завершальному етапі практики магістрант здійснює аналіз і узагальнення результатів власної професійної діяльності (тези або наукову статтю), надає сертифікат з наукового вебінару, готує презентацію до захисту наукової роботи, презентує проведені дослідження педагогічній спільноті, оформлює матеріали кваліфікаційної роботи (проекту).

Вимоги до звіту

Після завершення виробничої переддипломної практики на базі вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації магістрантам слід подати наступну звітну документацію (Додаток А):

1. План консультацій з керівником практики.
2. Надруковані тези або наукова стаття; участь у науково-практичній конференції.
3. Сертифікат з проходження тренінгу щодо удосконалення навичок роботи з каталогами, пошуковою базою, дисертаційними фондами наукової бібліотеки.
4. Перелік науково-методичних джерел завантажених на онлайн платформу кафедри дошкільної освіти (<http://doshkilly.at.ua/>).
5. Сертифікат вебінару з теми власного наукового дослідження.
6. Презентація до захисту наукового дослідження.
7. Продемонструвати оформлені матеріали кваліфікаційної роботи (проекту).

Звітна документація подається в теці формату А4 з оформленою титульною сторінкою (Додаток Б).

Підведення підсумків практики

Діяльність магістранта під час проходження виробничої переддипломної практики оцінюється комплексно, з урахуванням усієї сукупності характеристик, що відображають його готовність до самостійної наукової роботи (вміння працювати з каталогами, пошуковою базою, дисертаційними фондами наукової бібліотеки; застосування емпіричних та теоретичних методів дослідження, здійснення наукового експерименту; написання тез чи наукової статті; участь у науково-практичних конференціях тощо). За наслідками виробничої переддипломної практики у вищому навчальному закладі і при наявності необхідної звітної документації магістрантам виставляється диференційований залік (за модульно-рейтинговою системою).

Залікова оцінка складається з оцінки за виконання всіх видів завдань. Залік не виставляється в разі невиконання одного або кількох завдань. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки студента. Оцінка за виробничу переддипломну практику заноситься в додаток до диплома.

Оцінка за результати практики проставляється наступного тижня після її завершення з урахуванням оцінок за виконання наступних вимог:

- надруковані тези або наукова стаття; участь у науково-практичній конференції (20 б.);

- сертифікат з проходження тренінгу щодо удосконалення навичок роботи з каталогами, пошуковою базою, дисертаційними фондами наукової бібліотеки (5 б.);

- перелік науково-методичних джерел завантажених на онлайн платформу кафедри дошкільної освіти (<http://doshkilly.at.ua/>) (10 б.);

- сертифікат вебінару з теми власного наукового дослідження (25 б.);

- презентація до захисту наукового дослідження (15 б.);

- продемонструвати оформлені матеріали кваліфікаційної роботи (проекту) (25 б.).

Загальне підсумкове оцінювання за виробничу переддипломну практику
(табл. 1).

Таблиця 1

**Шкала оцінювання виробничої переддипломної практики
(за модульно-рейтинговою системою навчання)**

<i>Університетська шкала оцінювання</i>	<i>Національна шкала оцінювання</i>	<i>Оцінка за шкалою ESTS</i>	<i>Критерій визначення оцінки</i>
90-100	5 (відмінно)	A	<i>Відмінно</i> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	4 (добре)	B	<i>Дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	<i>Добре</i> – у цілому робота правильно виконана, але має певну кількість грубих помилок
68-74	3 (добре)	D	<i>Задовільно</i> – робота непогана, проте зі значною кількістю недоліків
60-67		E	<i>Достатньо</i> – виконання роботи задовольняє мінімальні вимоги
35-59	2 (незадовільно)	EX	<i>Незадовільно</i> – потрібно ще попрацювати й повторно скласти

1-34		F	Незадовільно – необхідна подальша робота з обов'язковим повторним курсом
------	--	---	---

Список джерел:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія, Теорія : підруч. [для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів] / А. М. Алексюк. К.: Либідь, 1998. 560 с.

2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посібник / Л. В. Артемова. К.: Кондор, 2008. 272 с.

3. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе его закономерные основы и методы / С. И. Архангельский. М.: Высшая школа, 1980. 368 с.

4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи [Текст]: підруч. за модульно-рейтинговою системою навч. для студ. магістратури: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. К.: Центр навч. л-ри, 2006. 384 с.

5. Галузинський В. М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні: навч. посібник [для викладачів та аспірантів вищ. навч. закладів] / В. М. Галузинський, М. Б. Євтух. К.: ІНТЕЛ, 1995. 166 с.

6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. І. Кузьмінський. К. : Знання, 2005. 486 с.

7. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: навч. посібник [за ред. О. Г. Мороза]. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. 337 с.

8. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Нагаєв; М-во освіти і науки України, Харківський нац. аграрний ун-т ім. В. В. Докучаєва. К.: Центр навч. л-ри, 2007. 230 с.

9. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 472 с.
10. Освітологія: підготовка експертів у галузі освіти: навчально-методичний посібник / За ред. В.О. Огнев'юка; Авт. кол.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва, О.Б.Жильцов, Л.В.Козак, О.М.Кузьменко, І.І.Тригуб, М.М.Галицька, Н.П.Мазур, Н.А. Побірченко, В.О.Рябенко, М.Зельман, О.О.Коцур. Київ : ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс», 2015. 464с.
11. Педагогіка вищої школи [Текст]: підручник / В. П. Андрущенко [та ін.] ; за ред. В. Г. Кременя [та ін.] ; Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти. К.: Педагогічна думка, 2009. 256 с.
12. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.]; за ред. З. Н. Курлянд. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2005. 399 с.
13. Сисоєва С. О. Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬ-ВЕЙС», 2016 155 с.
14. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посібник [для магістрантів вузів] / З. І. Слепкань. К. : Вища шк., 2005. 239 с.
15. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : моногр. / редкол.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва, Я.С. Фруктова. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 912 с.
16. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник / Теслюк В. М., Лузан П. Г., Шовкун Л. М. К. : ДАККіМ, 2010. 244 с.
17. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. К.: Академвидав, 2010. 456 с. (Серія «Альма Матер»).

План оформлення звітної документації:

1. Титульна сторінка.
2. План консультацій з керівником практики (з підписами про виконання).
3. Ксерокопія надрукованих тез або наукової статті.
4. Сертифікат тренінгу щодо удосконалення навичок роботи з каталогами, пошуковою базою, дисертаційними фондами наукової бібліотеки.
5. Сертифікат з пройденого вебінару щодо теми дослідження.
6. Перелік науково-методичної літератури завантаженої на онлайн платформу кафедри дошкільної освіти.
7. Роздруковані матеріали презентації кваліфікаційної роботи (проекту) та диск з презентацією.
8. Звіт наукового керівника кваліфікаційної роботи (проекту) з поставленими балами та підписом щодо оформлення матеріалів дослідження.

*Зразок оформлення титульної сторінки практики магістранта*Титульна сторінка

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Кафедра дошкільної освіти

ВИРОБНИЧА ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА
студента-магістранта

прізвище, ім'я, по батькові

Освітня програма «Дошкільна та початкова освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Термін проходження практики: з _____ по _____